

זוהר חלק א' פרשת וישלח דף קסח ע"ב

יעקב רצה להניח זכותיו לבניו לכן לא סמך על זכותו והתפלל

רבי שמעון אמר, בא וראה "יעקב" תפלתו הגינה עליו מעשו, לפי שרצה לסלק זכותו לבניו אחריו, ולא להשתמש בה עתה לנגד עשו, ועל כן התפלל תפלתו להקדוש ברוך הוא, ולא סמך עצמו על זכותו להיות ניצל בשבילה.

יעקב התיירא רק על בני השפחות, ולכן שם אותם סמוכים אליו, שילחם בעבורם
 "וַיֹּאמֶר אִם יָבֹא עֵשׂוּ אֶל הַמַּחֲנֶה הָאֶחָת וְהִכּוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפִלִּיטָה", בא וראה שהשכינה לא זזה מאהל לאה ומאהל רחל, אמר יעקב יודע אני שיש להן שמירה מן הקדוש ברוך הוא, מה עשה "וַיִּשֶׂם אֶת הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת יַלְדֵיהֶן רֹאשְׁנָה", אמר אם יהרג עשו אותן יהרג, אבל אלו אינני מתירא מהן, לפי שהשכינה עמהן, ועל כן, "וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפִלִּיטָה", כיון שעשה כך התקין תפלה עליהן.

תפילת הצדיקים שמחה להשכינה

"וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי אָבִי יִצְחָק ה' הָאֵלֹהִים אֵלֵי וְגו'", אמר רבי אלעזר, תפלות הצדיקים הן שמחה לכנסת ישראל להתעטר לפני הקדוש ברוך הוא^[1], לפיכך חשוב הן יותר לפני הקדוש ברוך הוא, ובשביל זה הקדוש ברוך הוא מתאוה לתפלות הצדיקים בשעה שנצרך להם להתפלל, לפי שיודעים לרצות לרבונם.

מה כתוב בו ביעקב: "אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי אָבִי יִצְחָק ה' הָאֵלֹהִים אֵלֵי וְגו'", הכתיר וקשר קשרים, בקשר אחד כראוי^[2], "אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם" לימין, "וְאֱלֹהֵי אָבִי יִצְחָק" לשמאל, "ה' הָאֵלֹהִים אֵלֵי", כאן תלה הדבר בעצמו שיתעטר ויתקשר מקומו ביניהם.

זוהר חלק א' פרשת וישלח דף קסט ע"א

יעקב אומר: ה' כל החסדים שעשית עמדי עד היום אינם בזכותי כן תעזור לי גם עכשיו

"קִטְנִיתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וְגו'", למה נצרך לומר זאת עם תפלתו, אלא אמר יעקב, אתה הבטחת לי להטיב עמי, ואני יודע שכל מעשיך כולם על תנאי הם, אני אין בי זכות, שהרי

זיו הזוהר
 1. פירוש, שכנסת ישראל, שהיא השכינה הקדושה, בתפלתו של ישראל. 2. פירוש, שפעל בתפלתו מתעטרת ומתקשטת לפני הקדוש ברוך הוא, יחוד וזיווג הספירות.

"קִטְנֹתֵי מִכַּל הַחֲסָדִים וּמִכַּל הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עֲבָדֶךָ", וכל מה שעשית לי עד היום לא בעבור זכותי היה, אלא בעבורך הוא שעשית לי, והחסדים והאמת שהוא בעבורך היו, שהרי כשעברתי בתחלה כאשר הלכתי מלפני עשו, יחידי עברתי את הנהר ההוא, ואתה עשית עמדי חסד ואמת, שהרי עתה אני עובר אותו בשני מחנות, אלה שני המחנות שחלק.

עד כאן היה מסדר שבחו של רבונו, מכאן ואילך היה מבקש מה שנצרך לו, להראות לכל בני העולם, שנצרך לו לאדם לסדר שבחו של רבונו בתחלה, ואחר כך יתפלל תפלתו, שכך עשה יעקב, בתחלה סידר שבחו של רבונו, ולאחר שסידר שבחו, אמר תפלתו שנצרך לו.

המתפלל צריך שיפרש דבריו כראוי

"הֲצִילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד יְעֻשׁוּ כִּי יֵרָא אָנֹכִי אֹתוֹ פֶּן יָבֹא וְהִכְנִי אִם עַל בְּנִים", מכאן נשמע מי שמתפלל תפלתו, צריך לפרש דבריו כראוי, "הֲצִילֵנִי נָא", ואם תאמר שהרי הצלתני מלבן, "מִיַּד אָחִי", ואם תאמר שקרובים אחרים סתם אחים נקראים, "מִיַּד יְעֻשׁוּ", מה הטעם שהאריך כל כך, כדי לפרש הענין כראוי, ואם תאמר מה אני צריך, "כִּי יֵרָא אָנֹכִי אֹתוֹ פֶּן יָבֹא וְהִכְנִי אִם עַל בְּנִים", הכל בשביל להודיע הענין למעלה, ולפרשה כראוי ולא יסתום הדבר.

ישנם ב' סוגי תפילות תפילה שבפה ותפילה שבלב

"וְאֵתָה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עֲמָךְ וּגו'", מה ואתה, כמו שכתוב: "וְאֵתָה מְחִיָּה אֶת כְּלָם" (נחמיה ט. ט), אף כאן "וְאֵתָה אֲמַרְתָּ", בא וראה, דוד המלך אמר, "יְהִי לְרִצּוֹן אֲמַרֵי פִי" (תהלים יט. טו), אלו הדברים המבוררים, "וְהִגִּיזוֹן לִבִּי", אלו הדברים הסתומים, שאין האדם יכול לפרשם בפיו, זהו הגיון שהוא בלב שאין ביכולת לברר, ועל כן נצרך להיות דבר המבורר בפה, ודבר הסתום בלב, והכל סוד הוא, אחד נגד מדרגה התחתונה, ואחד נגד מדרגה העליונה^[ט], דבר המבורר נגד מדרגה התחתונה שנצרך להיות ברור, ומה שהוא סתום בלב הוא נגד מדרגה פנימית יותר, והכל ביחד הוא^[י], ועל כן אמר, "יְהִי לְרִצּוֹן אֲמַרֵי פִי וְהִגִּיזוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי".

כדמיון זה אמר יעקב, בתחלה היה מברר הדבר כראוי, ואחר כך סתם הדבר, התולה בהגיון הלב שלא נצרך להתברר, שכתוב: "וְאֵתָה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עֲמָךְ וְשִׁמְתִי אֶת זְרַעְךָ כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִסְפָּר מְרֹב", זהו הדבר התולה בלב שאין נצרך להתברר^[יא], וכך צריך להיות כמו שנתבאר, בשביל ליחד יחוד שלם כראוי^[יב].

זיו הזוהר

ח. היינו ספירת מלכות, שעל ידה נשפע חיים ממקור החיים לכל העולמות, כמו שכתוב "מְלֻכּוֹתֶךָ מְלֻכּוֹת כָּל עֲלָמִים" (תהלים קמה, ג). ט. היינו מחשבה ודבור, בינה ומלכות. י. כי הפה והלב צריכים להיות בקשר אחד תמיד, ובפרט בתפלה. יא. היינו מחשבה, כי בינה היא לבא, ובה הלב מבין, והענין המובן שלא נצרך לפרש הוא, שאם עשו יהרגנו, איך תקוים הבטחת הקדוש ברוך הוא אליו. יב. פירוש, שעל ידי כח הכפול של כוונה ודיבור, יש ביכולת לפעל יחוד שלם בעולמות העליונים.

זוהר חלק ג' פרשת תזריע דף מה ע"א

סיבה למה העביר אותם יעקב לעבר השני של הנחל

"וַיִּקְחֵם וַיַּעֲבְרֵם אֶת הַנַּחַל וְגו'" אמר רבי אבא, מה היה דעתו של יעקב להעבירם בנחל בלילה, אלא שראה מקטרג הולך בין המחנות שלו, אמר יעקב אעבור לצד אחר של הנהר, אולי לא יהיה נמצא שם הערבוביג].

מה ראה, ראה שלהבת אש לווהט הולך ופורח בין מחנותיו, אמר יעקב, מוטב לנסוע מכאן, והנהר יפסיק בינינו, ולא ימצא אצלנו הערבוב, מיד "וַיִּקְחֵם וַיַּעֲבְרֵם אֶת הַנַּחַל".

התאבקות המלאך עם יעקב והויכוח ביניהם

"וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ", מכאן למדנו, מי שנמצא בלבדו בבית בלילה, או ביום בבית מיוחד, כל שכן בלילה, מהו מיוחד, שמיוחד משאר בתים, או מי שהולך בלבדו בלילה, יכול להנזק, בא וראה, "וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ", אז "וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ וְגו'".

למדנו, שמצד הדין היה בא, ושליטתו בהצד של לילה, מהו צד הלילה, הגלות.

כיון שעלה האור, נחלש כחו, ונתגבר עליו כחו של יעקב, בזמן שהיה לילה, לא היה יכול בו יעקב, וכשעלה האור נתגבר כחו של יעקב, והחזיק בו ונתגבר עליו, ראה אותו יעקב, שהוא מלאך.

אמר לו, הניחה לי שלא יכלתי לך, מפני מה לא יכול לו, לפי שהיה עולה האור, ונשבר הכח שלו, שכתוב: "בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בְקָר וַיִּרְעֵוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים" (איוב לח, ז), מהו ויריעו, שנשברו כל אותן הבאים מצד הדין, ואז נתגבר יעקב והחזיק בו.

אמר לו, "שִׁלְחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר", הגיע העת לשבח שבחו של הקדוש ברוך הוא ולהאסף. "וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלְחֶךָ כִּי אִם בְּרִכְתָּנִי", "אם תברכני" צריך לומר, מהו "אם בְּרִכְתָּנִי", אלא כך אמר לו יעקב, ודאי שאבי ברכני באותן הברכות שבקש לברך לעשו, ואני ירא ממך בשביל אותן הברכות, אם תסכים עליהן, או לא תסכים, או שתקטרג עלי בעבורן.

מיד אמר לו: "לא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שְׂמֶךָ וְגו'", מה אמר לו, אלא כך אמר לו, לא בערמה ולא במרמה (ה)רוחת אותן הברכות, "לא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שְׂמֶךָ", שהרי לא במרמה היה, כי אם ישראל, ישראל ודאי הסכים עליך, וממנו יצאו הברכות, לפי שאתה דבוק בו^{יז}, ועל כן אני וכל שאר החילות מסכימים עליהן.

"כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעַם אֲנָשִׁים וְתוֹכַל", "עם אֱלֹהִים", כל אותן הבאים מצד הדין הקשה, "וְעַם אֲנָשִׁים", זה עשו והחילות שלו, "וְתוֹכַל", יכולת להם, והם לא יכלו לך.

ולא הניחו יעקב עד שהודה לו על אותן הברכות, זה שכתוב, "וַיִּבְרַךְ אֹתוֹ שָׁם".

זיו הזוהר
 יג. היינו השטן המקטרג, שנתערב במחנה על ספירת תפארת, או על השכינה הקדושה, שלו, כידוע שסתם מזיקים ושדים אין יכולים שעליה אמרו חיה אחת יש ברקיע ושמה לעבור את הנהר. יד. זה ישראל יש לפרש או ישראל.

